

СЕЋАЊЕ НА ЈЕДНУ ЈЕВРЕЈСКУ ТРГОВАЧКУ ПОРОДИЦУ

Франкови из Товарника

Прича о чувеној товарничкој јеврејској породици Франк започела је 1854. године, када се трговац Макс Франк, син Исака-Саламона, рабина из Баје, доселио у Товарник. Годину дана раније Макс Франк (Баја, 1823 – Товарник, 1883) се оженио са Регином Кајсел Лебл (Земун, 1827 – Товарник, 1855), из Товарника. Као што је то био обичај код тадашњих Јевреја, он се доселио у место становања своје супруге. На жалост, Регина умире после свега две године брака, оставивши иза себе тек рођену

кћеркицу Сали-Розалију (1854 – 1941). Након смрти прве супруге, Макс се жени Розалијом Херцог (1836 – 1913). У другом браку је имао осморо деце, од којих су поживели синови Херман-Марко (1860 – 1891), Игнац-Леополд-Изидор (р. 1865), Сигмунд (1869 – 1939) и Габор-Геза (1871 – 1941).

Франкови су у Товарнику развили веома јаку трговачку мрежу. Локална трговина је убрзо прерасла у велетрговину. Робом су снабдевали трговачке радње од Славонског Брода до Земуна. Код ове трговачке куће занатлије су могле да купе скоро целу опрему за своје радње. И то машинбравари, ковачи, колари, столари, кројачи, итд. За потребе својих клијената купили су кућу од грофа Елца са гостионицом, у којој су сви купци могли да преноће и да се одморе.

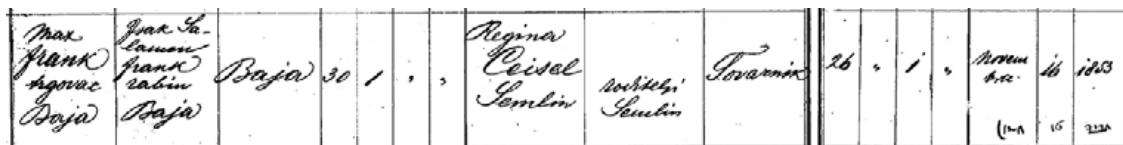
Све док 1893. године није пуштена у рад пруга на деоници Винковци – Сремска Митровица, роба за ову кућу је довозена лађом до Вуковара или железницом до Винковаца, а одатле колима у Товарник. Када је успостављен железнички саобраћај и на овој деоници, роба је стизала на станицу Товарник, одакле се превозила до магацина. Током најпрометнијих година, свакога дана би се истоварало

Гостиона "Франк" у Товарнику

Макс-Херман Франк (рођ. 1897)

Уписано венчање Макса Франка и Регине Кајсел Лебл (1853)

по пет-шест вагона робе. Крајем 19. века трговина "Франк" је запошљавала око 70 радника (пословођа, набављача, помоћника, шегрта и ученика).

Трговина "Франк" је била позната у широј околини, чак у

Бечу и Пешти. Према својим за-
посленима су се односили крај-
ње коректно. Поред редовне
плате, радници су за празнике
добили и одређене поклоне.
Исто су се односили и према
школској деци у селу.

Године 1904. Франкови су
обележили пола века свог по-
словања. Организована је ве-
лика прослава, на коју су били
позвани сви сарадници, кли-
јенти и трговци из ближе и да-
ље околине.

Када се 1918. године на
овим просторима појавио "Зе-

лени кадар", његови припад-
ници су заједно са појединим
мештанима опљачкали Фран-
кове магацине. Повод за ову
пљачку је било мишљење да се
Франк обогатио за време рата.
Због овог догађаја породица се
наредне године одселила у За-
греб.

У току тзв. НДХ поједини
чланови породице Франк су на-
страдали у логорима – Херман
млађи, Макс Херман, Рудолф,
Габор Франк, и др.

Радован Сремац

НОВО У ИЗДАЊУ "СРПСКЕ КЊИГЕ М"

Двотомни роман о цару Душану

Издавачка кућа "Српске књиге М" из Руме објавила је двотомни роман *Цар Душан*, аутора **Николе Девуре**, великог познаваоца епохе Немањича и доказаног писца историјских романа. На начин великог књижевног ствараоца, Девура је описао време највећег српског владара, од његовог рођења до смрти, Душаново школовање на византијском двору, његову женидбу, крунисање за краља, а потом и за цара. Цар Душан ће коначно објединити српске земље, остварити идеје о заједништву и великој држави. Девура га описује као доброг, интелигентног, праведног и душевног човека – по чему је и добио надимак Душан.

Рскошним реченицама, опијајућим описима природе, историјским личностима, људима и догађајима, роман *Цар Душан* плени читаоца, држећи га једнаставно закованог за књигу. Девурино дело говори о томе како се стварала свест о српској држави, свест о Србима на овим

просторима, шта је то држава, шта први модерни европски законик, шта је то владање и како се живело на дворовима, а како у народу.

Ово је монументално дело, раскошна и визионарска књига,

са више од хиљаду страница, која не говори само о цару Душану Силном. Велики је то доба Немањича, који су владали Србијом скоро два столећа. Није то мрачни средњи век, како се то код нас често каже, то је век велике светлости, епоха стваралаштва. (Проф. др Драган Недељковић)

На изузетно леп, јединствен начин, аутор описује време које смо могли да знамо само из историјских читанки. То је роман који плени, и ја се радујем што је српска књижевност добила такво дело, и посебно се радујем што је тај роман објављен у Српској књизи. (Перо Зубац)

Роман *Цар Душан* је од великог значаја за очување српског националног идентитета и требало би да га има свака наша библиотека, свака просвећена породица.

Књиге се могу наручити позивом на телефонске бројеве **022/472-196** и **490-139**, или путем електронске поште srpskajniga@open.telekom.rs

РУМА • "ВОРКИ ТИМ" ОРГАНИЗУЈЕ

Вече посвећено Дејвиду Линчу

Настављајући да организује уметничке вечери посвећене филму, Независни филмски центар Кино клуб "Ворки тим" представиће, 20. децембра, у румском Културном центру, стваралаштво и погледе америчког редитеља **Дејвида Линча** (1946).

Овај култни филмски и телевизијски стваралац, визуелни уметник, музичар и глумач, нашој публици је највише познат по филму и ТВ серији "Твин Пикс", али и дугметражним остварењима "Човек слон", "Плави баршун", "Дивљи у срцу" и др.

У периоду од 2007. до 2009. године, Дејвид Линч је објавио шеснаест земаља говорећи о медитацији, креативности и миру. Његова предавања су заснована на знању и техникама индијског јогиња Махаришија Махеша (1918

Дејвид Линч

– 2008), који је свету, 1955, представио трансценденталну медитацију. Дејвид Линч фондација је од компилације студентских снимака, насталих током Линчових предавања, направила документарни филм, у дужини од 70 минута, који ће бити приказан и румској публици.

Девето по реду филмско вече "Ворки тима" биће одржано 20. децембра, у 20 сати, у великом холу Културног центра, а улаз је слободан.

Д. П.